

Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas Võhma külas Põhjavälja maaüksuse eraldisel 1 häilraie ja eraldisel 3 sanitaarraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes 19.02.2025 ja 21.02.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹, § 41 lg 15 ja metsa majandamise eeskirja¹ § 22, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, otsustab Keskkonnaamet:

1.1 Jätta algatamata Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas Võhma külas Põhjavälja maaüksuse (Välja-Põhja kinnistu registriora nr 2380331, katastritunnus 88701:001:0013) eraldisel 1 häilraie ja eraldisel 3 sanitaarraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Kinnistu omaniku OÜ Männiku Farm (registrikood 10292759) esindaja Aarne Kask esitas 21.02.2025 Keskkonnaametile metsateatise Põhjavälja maaüksuse eraldisel 1 häilraie teostamiseks ja 19.02.2025 eraldisele 3 metsateatise kahjustuse kohta (tüvekahjurid). Häilraiet on kavandatud 0,4 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 21 tm, metsakahjustusest teatati 0,08 ha suurusel alal. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr-te 50001111548 (häilraie) ja 50001110584 (kahjustuse metsateatis) all.

Keskkonnaamet teostas 12.09.2023 Põhjavälja maaüksuse eraldisel 3 välitöö kinnitas ja 18.09.2023 metsakaitseeksperdiisi nr 10000013089, mille alusel oli alal lubatud lageraie. Juba 2023. aastal oli tegemist hukkunud puistuga. Keskkonnaamet koostas varasemalt kogutud andmete põhjal 07.03.2025 uue metsakaitseeksperdiisi nr 10000017121 ning otsustas lähtuvalt puistu seisukorrast määrata 0,08 ha suurusele alale eraldisest 3 (loodusdirektiivi² I lisas nimetatud elupaigatüübi 9020* tunnustele vastavast alast väljapoole jäävale osale) sanitaarraie hukkunud³ puistu koristamiseks mahus 20 tm.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 nr 88 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

² Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

³ MS § 24 lg 5 kohaselt loetakse hukkunuks mets, milles tuule, seenhaiguste, putuka- või ulukikahjustuste, üleujutuse, tule, saaste või muude biootiliste või abiootiliste kahjustuste tõttu on elusate puude järgi määratud metsa puuvõrade liitus alla 30% või täius langenud alla 0,3.

Seega, kokku on eraldistel 1 ja 3 kavandatud raieid 0,48 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 41 tm.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Lahemaa looduslal** ja **Lahemaa linnualal** ning siseriiklikult kaitse alla võetud **Lahemaa rahvusparki Ilumäe piiranguvööndis**, kus on kaitsekorra aluseks Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrus nr 18 „Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri).

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹, § 41 lg 15 ja metsa majandamise eeskirja § 22 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg-s 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Põhjavälja maaüksuse eraldisel 1 on kavandatud häilraiet 0,4 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 21 tm ja eraldisel 3 on metsakaitseekspektiisi alusel kavandatud sanitaarraiet 0,08 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 20 tm.

Häilraie on turberaieana uuendusraie liik (MS § 28 lg 4 p 1, § 30 lg 1). Uuendusraiet tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6).

MS § 30 lg 3 kohaselt raiutakse häilraie korral uuendamisele kuuluv mets häiludena korduvate raiejärkudena. Sisseraiutavate häilude arvu ja suuruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister metsa majandamise eeskirjaga. Metsa majandamise eeskirja § 5 lg 3 sätestab, et häilraiel võib ühe hektari kohta sisse raiuda kuni viis häilu. Esimesel raiejärgul võib häilu läbimõõt olla kuni 40 m, teisel raiejärgul võib seda suurendada kuni 30 m ja kolmanda raiejärguga võib häiludevahelisel alal kõik puud raiuda. Sisseraiutavate häilude pindala pärast esimest raiejärku ei tohi olla suurem, kui 25% puistu pindalast.

Sanitaarraie on hooldusraie (MS § 28 lg 4 p 2). Sanitaarraie eesmärgiks on nakkusallikaks olevate või kahjurite paljunemist soodustavate puude, samuti ohuallikat mittekujutavate surevate või surnud puude metsast eemaldamine ning selle tegemine ei tohi ohustada elustiku mitmekesisust (MS § 28 lg 7 p 3, § 31 lg 3). Sanitaarraie korras on lubatud raiuda metsa

majandamise eeskirja §-s 7 toodud tunnustele vastavaid puid ning metsa majandamise eeskirja § 6 lg 3 kohaselt ei tohi sanitaarraie tegemisel puistu täius langeda alla 30%.

Metsakaitseeksperimenti nr 10000017121 alusel teostatakse sanitaarraie alal (0,08 ha), kus puistu täius on juba alla 30% ehk tegu on hukkunud puistuga. Kavandatav raie on hukkunud puude raie kuuse-kooreüraski kahjustuskoldes, mille tagajärjel eemaldatakse surnud mets ning säilitatakse kõik eraldisele jäävad elujõulised lehtpuud.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Põhjavälja maaüksus asub Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas. Kavandatav raieala jääb alale, kus kehtib Vihula Vallavolikogu poolt 13.08.2003 määrusega nr 19 vastu võetud Vihula valla üldplaneering⁴ (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus maaüksus Vihula vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatava raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja⁵ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

⁴ Kättesaadav: <https://www.haljala.ee/vihula-valla-uldplaneering>

⁵ Keskkonnaministri 27.12.2006 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Põhjavalja maaüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa ja see asub hajaasustuspriirkonnas.

Põhjavalja maaüksusel on kavandatud ka eraldisel 2 aegjärkset raiet 0,4 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 38 tm, mis jääb eraldistel 1 ja 3 kavandatava raieala mõjualasse (milleks on kuni 30 m)⁶.

Kavandatava raieala 30 m mõjualas ei ole registreeritud teisi raieid (kehtivaid registrikandeid metsaregistris).

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldis 1 asub angervaksa kasvukohatüübis ning seal kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv kase enamusega puistu. Eraldise 3 asub jänesekapsa kasvukohatüübis ja seal kasvas 21.06.2017 registreeritud metsa inventeerimisandmete kohaselt keskealise metsa arenguklassi kuuluv kuuse enamusega puistu, nüüdseks on tegemist kuuse-kooreüraski tegevuse tõttu hukkunud puistuga (elusate puude täius on alla 30%).

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavatest raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raietööd läbi viiakse. Kavandatava raiealaga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne veekogude rannal või kaldal ega märgalal ning alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Lahemaa rahvuspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala koosseisu. Ilumäe piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas traditsioonilise asustusstruktuuri ja traditsioonilise pärandmaastiku, taluarhitektuuri,

⁶ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rm.k.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 1). Tingimused metsa majandamisele piiranguvõndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 22.

Kavandatava raiealaga piirneval alal ehk raieala 30 m mõjualas (sh Põhjavälja maaüksusel) on Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel registreeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpide vanad laialehised metsad (*9020) ja liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*) tunnustele vastavad alad (edaspidi ka vastavalt metsaelupaik ja niiduelupaik).

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus.

Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatavate raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 4 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 22 lg 3). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju veerežiimile, raiealal ja selle vahetus läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

Välisõhk ja kliima – kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas kaitse-eeskirja § 22 lg 1 p-s 1 sätestatud turberaielangi suuruse piiranguga), metsakaitseeksperimenti alusel teostatakse sanitaarraie hukkunud puistu koristamiseks, kusjuures säilitatakse osa surnud puid ja jalalseisvaid puutüükaid ning kõik alale jäävad lehtpuud, Nii häilraie kui sanitaarraie käigus tekkivad lagedad alad on väikesed. Seega, raied ei mõjuta eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatavad raied ei mõjuta neid

elemente oluliselt, raied on kavandatud kokku 0,48 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 41 tm (koos eraldisel 2 kavandatud raiega kokku ha 0,88 suurusel alal hinnangulise raiemahuga 79 tm), raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatavad raied on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj” lisa 1 p 1 alap-s 24 ja p 2 alap-s 167.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Lahemaa loodusala ega Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁷ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

Loduskaitseseaduse (LKS) § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁸ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Põhjavalja maatüksuse eraldisel 1 kavandatakse turberaiena häilraie esimest järku, millega võimaldatakse puistu looduslikku uuenemist vana metsa turbe all. Häilraie käigus raiutakse puistusse sisse häilud, mille pindala kokku ei tohi ületada 25% puistu pindalast, seega puistu

⁷ Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁸ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:
http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

esimene rinne säilib 75% ulatuses eraldise kavandatava raieala pindalast. Eraldise 3 puhul on tegemist juba hukkunud puistuga, kus eemaldatakse sanitaarraie korras ürasekikahjustuse tulemusel kuivanud kuuski. Hukkunud metsaosa on väike, sarnanedes looduslikule häilule. Kavandatavate raiete tulemusel metsamaastik ei killustu, maastikuilme oluliselt ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest loodusdirektiivi elupaigatüüpidest asub kavandatava raieala 30 m mõjualas metsaelupaik vanad laialehised metsad (*9020). Raiete teostamisel piirnevale metsaelupaigale olulist mõju ei ole. Metsaelupaiga alal raiet ei toimu, seega elupaiga pindala ei vähendata. Võib esineda mõningast valgustingimuste muutust, eeskätt raiealaga vahetult piirnevatel aladel, kuid elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur säilivad. Nimetatud metsaelupaiga kaitse tagamiseks on Keskkonnaamet teinud 07.02.2022 kirjaga nr 7-4/22/2442 „Loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide range kaitse alla võtmine” Keskkonnaministeeriumile (praegune Kliimaministeerium) LKS § 8 lg 1 ning § 13 lg 1 alusel ettepaneku muuta Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualadega kattuvate siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaitsekorda selliselt, et loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübid oleksid rangelt kaitstud, alad on EELIS-esse kantud projekteeritavate alade kaardikihile (Metsaelupaikade looduskaitseala, Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd).

Kavandatava raieala 30 m mõjualasse jääb lisaks veel ka niiduelupaik liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), mis on samuti Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks. Raietegevus piirneval alal niiduelupaika ei mõjuta. Niitu ei kahjustata, kui raietööde käigus niidule sattunud raidmed (diameetriga üle 5 cm ja pikkusega üle 50 cm) koristatakse, niidule laoplatsti ei rajata ja seal masinaid ei hoiustata ning metsamaterjali vedu läbi niidu (kui on selline vajadus) teostatakse ainult külmunud pinnasega (pinnase kahjustamise ohu tekkimisel tuleb tööd koheselt peatada).

Loodusdirektiivi elupaigatüüpidele vastavate alade kahjustamise vältimiseks tuleb üldreeglina metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid juhul, kui see ei ole võimalik (muid alternatiive ei ole ja on vajadus läbi elupaigatüübi sõita), tuleb liikumisteede kavandamisel lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>. Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid maaüksusel on varasemalt tehtud raieid ning metsamaterjali kokkuveo käigus on võimalik vältida registreeritud elupaigatüüpide kahjustamist ja kasutada varem kasutuses olnud kokkuveoteid. Maaüksus piirneb teega, seega on kokkuvedu lühike.

Kuna kavandatava raieala 30 m mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eespool käsitletule muid Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatav raietegevus nende alade kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatavad raied ei mõjuta ebasoodsalt Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raied on kavandatud Lahemaa rahvusparki Ilumäe piiranguvööndis, Lahemaa piiranguvööndiga piirneval alal. Mõju rahvusparki kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud p-s 3.3.1.2 (metsaelupaiga *9020 ja niiduelupaiga

6270* kaitse on kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p 2 kohaselt ka Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärgiks).

Kavandataval raicalal ja selle 30 m mõjualas ei esine muid Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raied mõjutaks, samuti ei ole alal registreeritud muid kaitstavaid loodusobjekte.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Põhjavalja maaüksusel kavandatavatel raietel ei ole olulist kumulatiivset mõju. Raiete tegemisel tekkivad lagedad alad on väikesed (häilud ja hukkunud metsaosa, mille suurus sarnaneb samuti häilule) ning 30 m mõjualas kavandatud aegjärgse raie korral säilib puistu täiusega vähemalt 50%. Seega, kavandatavatel raietel ei ole olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele.

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga, MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 22 lg-le 3 on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani. Üraskikahjustuste likvideerimiseks tehtavaid raietöid on soovitatav teostada aprillist mai lõpuni ning värske okaspuu metsamaterjal tuleb metsast välja viia hiljemalt 15. juuniks, mistõttu võib eraldisel 3 püünispuude langetamine ja vedu vastavalt metsakaitseeksperdiisile toimuda ka kevadisel pesitsusperioodil.

Loodusdirektiivi elupaigatüüpidele vastavate alade kahjustamise vältimiseks tuleb üldreeglina metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid juhul, kui see ei ole võimalik (muid alternatiive ei ole ja on vajadus läbi elupaigatüübi sõita), tuleb liikumisteede kavandamisel lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhis-kaitstavatel-a>. Kokkuveoks kasutada varem kasutuses olnud kokkuveoteid.

Maaüksuse lõunaosas asuvale niidule sattunud raidmed (diameetriga üle 5 cm ja pikkusega üle 50 cm) tuleb koristada, niidule ei ole lubatud rajada laoplatsti ega seal hoiustada masinaid ning metsamaterjali vedu läbi niidu on lubatud ainult külmunud pinnasega (pinnase kahjustamise ohu tekkimisel tuleb tööd koheselt peatada).

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandatavatel rajetel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Ülle Visnapuu
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond